

Kültür ve İletişim

culture&communication

Yıl: 27 Sayı: 53 (Year: 27 Issue: 53)

Mart 2024 - September 2024 (March 2024 - September 2024)

E-ISSN: 2149-9098

2024, 27(1): 7-23

DOI: 10.18691/kulturveiletisim.1355544

****Araştırma Makalesi****

Red Pill Hareketi ile Woke Kültürü Arasında Bir Köprü Olarak Oneitis Kavramı*

Atilla AKALIN**

Öz

Kendilerini erkek hakları hareketinin neferleri olarak tanımlayan bireylerin sosyal medyada ortaya koydukları çeşitli söylemleri üzerinden isimlendirilen sosyal gruba literatürde “manosfer” denmektedir. Manosfer jargonunda geçerli bir kavram olan “oneitis” ise temelde bir erkeğin, kendine eşit derecede ilgi göstermeyen bir kadına karşı aşırı ilgi yatırımı yaptığı durumları temsil etmek için kullanılan bir saplantı haline gönderme yapmaktadır. Manosferin en etkili grubu olan Red Pill hareketi için oneitis, erkekler tarafından kaçınılması gereken bir davranış örüntüsü olduğu için eleştirilmektedir. Red Pill öğretisi, anti-feminist ve pragmatik görüşleri sebebiyle genellikle alternatif sağ ideolojilerle de ilişkilendirilmektedir. Bu yüzden Red Pill düşüncesinin; genellikle ırkçılık, Afro-Amerikan karşıtlığı ve anti-feminizm gibi yapısal baskı mekanizmaları üzerinden belirli sosyal grupların üzerine giden politik söylemlere karşı uyanık olma ediminin sürekli olarak pratik edilmesini savunan bir farkındalık hareketi olan Woke Kültürü ile zıt fikirlere sahip olduğu düşünülebilir. İddiam, oneitis kavramının anti-feminist ve metalaştırıcı bağlamları askıya alındığında aslında feminizm veya Woke Kültürü gibi perspektifler üzerinden de sıklıkla itiraz edilen geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine kökten bağlı olan klasik bir aşk anlayışına eleştiri olarak da okunabileceğidir. Oneitis’ten kurtulmak, manosfer çerçevesinden bağımsız bir şekilde ele alındığında ikili ilişkiler bazında insanların sosyal pratiklerini özgürleştirici bir adım olarak görülebilir.

Anahtar Sözcükler: Red Pill hareketi, Woke kültürü, Oneitis, toplumsal cinsiyet politikası, toplum ve siyaset felsefesi.

* Geliş tarihi: 05.09.2023. Kabul tarihi: 05.02.2024

** İstanbul Gelişim Üniversitesi. Gelişim Meslek Yüksekokulu

Orcid no: 0000-0002-8385-5287, aakalin@gelisim.edu.tr

****Research Article****

Oneitis As a Bridge Between the Red Pill and Woke Culture*

Atilla AKALIN**

Abstract

The social group named after the various discourses of individuals who define themselves as the champions of the men's rights movement on social media is called the "Manosphere" in the literature. "Oneitis", a concept in the jargon of the manosphere, basically refers to a disease state used to represent situations in which a man invests excessive attention in a woman who is not equally interested in him. For the Red Pill movement, the most influential group in the manosphere, oneitis is criticized as a pattern of behavior that should be avoided by men. Red Pill philosophy is also often associated with alt-right ideologies due to its anti-feminist and pragmatic views. Red Pill thought can therefore often be seen as contrasting with Woke Culture, a counter-cultural movement that advocates the constant practice of vigilance against political discourses that oppress certain social groups through structural mechanisms of oppression such as racism, anti-blackness, and anti-feminism. In this paper, I argue that the concept of oneitis, when suspended from its anti-feminist and commodifying contexts, can in fact be read as a critique of a conception of love that is deeply rooted in traditional gender roles that are often criticized from perspectives such as feminism or Woke Culture. When the liberation from oneitis is considered independently of the manosphere framework, it can be read as a critique of coercive social practices in terms of romantic relationships.

Keywords: The Red Pill, Woke culture, Oneitis, gender politics, social and political philosophy.

* Received: 05.09.2023. Accepted: 05.02.2024

** İstanbul Gelişim University, İstanbul Gelişim Vocational School
Orcid no: 0000-0002-8385-5287, aakalin@gelisim.edu.tr

Red Pill Hareketi ile Woke Kültürü Arasında Bir Köprü Olarak Oneitis Kavramı

Giriş

“Oneitis” (*Oneitis*) kavramı, tam anlamıyla resmi veya akademik olarak literatüre geçmiş bir kavram olarak ele alınmamaktadır. Oneitis kavramı genellikle flört amaçlı çevrimiçi topluluklarda ve forumlarda görmeye aşına olduğumuz, özellikle de Red Pill öğretisi takipçileri tarafından sıkça kullanılan bir argo terim olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kavram sadece Red Pill öğretisinin değil, aynı zamanda tüm “manosfer” (*Manosphere*) için sıklıkla başvurulan ve negatif anlama sahip bir kavramdır. Joseph B. Mountford’a göre Red Pill, toplum içerisinde kadınların etik, sosyal ve ekonomik konumlarını sorunsallaştıran feminist görüşlere şüpheyile yaklaşan ve ilerlemeciliği reddeden bir felsefe olarak karşılanmaktadır. Red Pill öğretisini benimseyen kişiler, genetik bağlamda deterministik bir klasik cinsiyet anlayışını desteklerler. Red Pill ve genel manada erkek hakları üzerine düşünen ve bu düşüncelerini sosyal medya mecralarında açıkça paylaşmaktan kaçınmayan genellikle erkek kullanıcıların oluşturduğu dijital alan da kısaca “manosfer” olarak adlandırılmaktadır. Manosfer içerisine kabul edilebilmesi muhtemel olan kişiler dolayısıyla Red Pill öğretisinin sosyal yaşamda geçerli olduğuna inanan bireylerdir. Bu kişiler genel olarak cinsiyetlerin, klasik anlamda bireylere bahsettiği görünür fiziksel özelliklerin mümkün kıldığı doğuştan gelen değişmez sosyal rollerin mevcut olduğunu iddia etmektedir (Mountford, 2018).

Oneitis kavramının tanımı manosferin en önemli figürlerinden biri olan ve Red Pill akımının temel felsefesinin geliştirilmesinde çoğu kez kaynak gösterilen Rollo Tomassi tarafından şu şekilde yapılır: “Oneitis, genellikle karşılıksız bir sevgi ve sevilen kişinin tamamen gerçek dışı bir şekilde idealize edilmesi ile ortaya çıkan, tek bir kişiye karşı geliştirilen sağlıklı bir romantik saplantıdır.” (Tomassi, 2013: 3). Dolayısıyla, oneitis kavramı temelde tek taraflı bir sevgiden kaynaklanan takıntılı bir davranış örüntüsünü ima etmek için kullanılmaktadır. Red Pill öğretisi bu bağlamda her ne kadar sosyal alanda erkek pratikleri üzerine düşünmek ve bu pratiklerin özgürleştirilmesini temel alan bir öğreti olarak kabul edilse de kavramın ima ettiği muhtemel zorlayıcı sosyal davranışlara karşı temel eleştirilerden biri manosferin içerisinden gelmektedir. Yani

Tomassi her ne kadar manosferin kadınlar hakkındaki kalıp yargılarını meşrulaştıran belirli fikirlerin çıkış noktası olarak görülse de bir erkek pratiği olarak adlandırdığı oneitis'in içine düşülmemesi gereken bir duygu durumu olduğunu açıkça belirtmektedir. Nihayetinde oneitis, romantik bir saplantı olarak bir erkeğin eşdeğer düzeyde sevgiyi elde edemediği bir kadına karşı aşırı sevgi yatırımı yapması durumunu ifade etmek için kullanılmaktadır. Erkeğin içine düştüğü bu çaresiz ve negatif durum Red Pill öğretisinin ileride değineceğimiz belirli yorumları için bir sosyal başarısızlığa gönderme yapmaktadır. Oneitis, yapısı itibariyle cinsiyet rol ve kimliklerinin verdiği avantajı kullanmakta herhangi bir problem görmeyen, saldırgan bireyler tarafından deneyimlendiğinde ortaya birçok farklı tipte şiddet vakası görülebilmesi de muhtemeldir.

Oneitis kavramının etimolojik kökeni ise bir çeşit kelime oyununa dayanmaktadır. Waśniewska'ya göre, aşkın saplantılı bir duygu durumuna dönüşmüş halini ima eden bu kavram, tıp terminolojisinde tipik olarak artrit hastalığını ifade ederken (*arthritis*) kullanıldığı şekliyle "kötü bir durum'a gönderme yapan *-itis* eki ile bizim için özel bir kişiyi imleyen "bir" (*one*) teriminin birbirine eklenmesiyle türetilmiştir." (Waśniewska, 2020: 77).

Manosfer terimi daha önce de değinildiği şekliyle erkekler tarafından oluşturulmuş olan bir sosyal alana gönderme yapmaktadır. Bu alan genellikle internet forumları ve sosyal medya mecralarında erkek kullanıcıların ürettiği söylemler çerçevesinde doğal olarak belirlenmiş bir alandır. Bu alan içerisine Red Pill, MGTOW (*Men Going Their Own Way*), PUA (*Pick-Up Artists*) ve Incel (*involuntarily celibates*) adı verilen grupların görüşleri dahil edilebilir. Manosferin sosyal bir haritasını çıkarmayı deneyen Xiaoting Han ve Chenjun Yin'e göre manosfer içerisinde dahil edilmek için temel olarak anti-feminist ya da maskülenitenin üstünlüğünü savunan söylemlere sahip olmak gerekir. Bunun yanı sıra manosfer içerisinde bu tip söylemler üretilirken kullanıcıların temel olarak kategorize edilebileceği iki çeşit eğilim bulunmaktadır. Bu eğilimlerden birincisi, erkek hareketini bir felsefi görüş ya da yaşam tarzı olarak ele alma eğilimidir. Bu kullanıcı eğilimlerinden ikincisi ise manosferdeki diğer üyeler ile kolektif bir fikir alışverişinde bulunmak suretiyle belirli kadınlarla eşleşme (*matching*) ve onları "tavlama" (*pick-up*) stratejileri edinmeye çalışan erkeklerin benimsediği bir çeşit pragmatik eğilimdir (Han ve Yin, 2022). Dolayısıyla, manosferin içerisine dahil olabilecek görüşlere sahip olmak için bu kitle ile homojen görüşlere sahip olmak ve

genellikle ikili ilişkileri erkek egemen bir bakış açısıyla yorumlamak gerekir. Buna ek olarak bu toplulukta kendini temsil edebilmek için kadınların belirli sosyal pratiklerini de bu erkek egemen bakış açısı üzerinden konumlandırmak da yine önemli bir gereksinimdir.

Bu makalenin amacı, çoğunlukla akademik bir bağlamdan bağımsız olarak kullanılan oneitis kavramının toplumsal cinsiyet rolleri ve ilişki dinamikleri açısından ele alınmasını sağlamaktır. Bu perspektif üzerinden oneitis kavramının anti-feminist ve metalaştırıcı bağlamlarından bağımsız olarak, geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine dayalı aşk anlayışına bir eleştiri olarak nasıl okunabileceği üzerine odaklanılacaktır. Makale ayrıca oneitis kavramının gündelik kullanımlarını inceleyerek, bu terimin toplumsal cinsiyet normlarına, ilişki beklentilerine ve modern veya post-modern feminizm ile ilişkisine dair soruları ele da alacaktır. Oneitis kavramının bir davranış örüntüsü olarak ilişkilerde insan pratiğini nasıl etkileyebileceği de ayrıca ele alınacaktır. Makale, yöntemsel olarak disiplinler arası bir literatür taraması üzerinden sosyal medya platformlarındaki kullanıcıların oneitis kavramı etrafındaki tartışmalarının analizini yapmaya çalışmakta ve bu terimin anti-feminist ve metalaştırıcı ilişki dinamikleri açısından kullanımının incelenmesini içermektedir. Makalenin temel araştırma sorusu: "Oneitis kavramı, Red Pill gibi anti-feminist öğretilerle, özgür insan deneyimini ve cinsiyetlerin geleneksel bağlamlarına eleştirel yaklaşan Woke Kültürü arasında bir ortaklık kurabilir mi?" sorusudur. Çalışmanın sınırlılıklarından biri, oneitis kavramının genellikle çevrimiçi platformlarda kendini gösteren gündelik kullanıma açık bir kavram olmasından ötürü, bu kavramın tam olarak akademik literatürde yer bulma sürecinin tamamlanmamasıdır. Bir diğer sınırlılık ise çalışmanın yönteminden ötürü, kendi pratiklerini Red Pill felsefesi çerçevesinde tanımlayan erkeklerin gerçek kullanıcı deneyimleri üzerine yoğunlaşmamasıdır. Bu makale, ileride yapılabilecek ve dolaysız olarak Red Pill felsefesini benimseyen bireyler üzerinden elde edilebilecek nitel veya nicel veriler sağlayabilmesi muhtemel bir araştırmaya katkı sağlayacak bir kavramsal çerçeve sunmayı hedeflemektedir. Dolayısıyla makale, oneitis kavramını geniş bir toplumsal bağlama oturtarak, geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri ve ilişki beklentilerine dair eleştirel bir bakış sunmaktadır. Buna ek olarak makale, oneitis kavramının güncel kullanımını feminizm ve ilişki pratikleri ile ilişkilendirilmesi üzerinden literatüre yeni bir perspektif getirmeyi de hedeflemektedir.

Red Pill Düşüncesinde Oneitis

R. Tomassi'nin oneitis kavramını açıklarken okurlarına verdiği "öğüt", Red Pill akımının temel görüşlerinden de bir tanesi olarak gösterilen "ruh eşi mitine" (*soul-mate myth*) inanmamak ya da inanmayı bırakmaktır (Tomassi, 2013: 4). Bu görüşe göre, Red Pill felsefesine uygun yaşayan erkekler sadece bir kadına bağlı olmamalı ve kendilerine tam olarak uygun olabilecek belli özelliklere sahip kadınların toplum içerisinde mevcut oldukları sanrisından kurtulmalıdır. Red Pill öğretisine göre, kadınlar ve erkeklerin sosyal rolleri, beklentileri veya kısaca tüm sosyal pratikleri önceden tahmin edilebilir durumdadır. Bu bakımdan Red Pill öğretisi kadınların sosyal davranışlarını çözümlenmek adına aslında bir çeşit biyolojik determinizmden de yararlanmaktadır. Buna göre, Red Pill öğretisi için kadınlar çeşitli biyolojik ve psikolojik zorunluluklardan dolayı sadece belirli tip erkeklerden hoşlanırlar (Mountford, 2018). Buna ek olarak kadınlar, kendi "yaşam-dünyaları"¹ içerisinde sürekli olarak Red Pill düşüncesinin öngördüğü şekilde belirli özellikleri taşıyan erkeklerle iletişim kurabilmek adına, arzu edilen özellikte olmayan diğer erkekleri sosyal alanda eleme ve onları kendilerinden uzaklaştırma stratejisine de bilinçli ya da evrimsel altyapı sebebiyle bilincinde olmadan sürekli olarak başvurmaktadır.

Red Pill öğretisi bu stratejinin kadınların elinde olmayan bir biyolojik belirlenim ve evrimsel-psikolojik altyapı nedeniyle gerçekleştiği görüşüne sahiptir (Bujalka vd., 2022). Aynı şekilde Red Pill felsefesine göre erkekler de kendi evrimsel altyapısına uygun şekilde davranmalı ve Tomassi'nin altını çizdiği gibi ruh eşi mitine kendini kaptırmamalıdır. Bunun nedeni ise kadınların sosyal davranışlarını etkileyen biyolojik ve psikolojik altyapının erkek doğası için de geçerli olmasıdır. Ruh eşi mitine inanmak bu doğal altyapının üzerinde duran bir çeşit illüzyondur. Buradan bakıldığında Red Pill öğretisi, kadınlar ve erkeklerin biyolojik, psikolojik ve sosyal olarak hangi konumda olduklarına dair kesin ve yer yer aşırı stereotiplere başvurur ve bu stereotiplerin de son derece doğal olarak geliştiğini iddia eder.

Oneitis kavramı Red Pill öğretisi için, erkeklerin kaçınması gereken sosyal davranış örüntülerinden bir tanesi olarak ele alınabilir. Manosfer üyelerine verilen

¹ Jürgen Habermas'ın Almanca olarak kullandığı "Lebenswelt" (Türkçe söylenişi olarak genellikle "yaşam-dünyası" terimi kullanılmaktadır), insan deneyiminin gündelik dünyasına, insanların yaşamlarını sürdürdükleri sosyal ve kültürel bağlama başvurması bakımından bütün bu çerçeveyi tanımlamak için kullanılabilir. Dolayısıyla, kadınların gündelik pratiklerinin faili olarak varlık gösterdiği çevrimiçi ya da çevrimdışı her sosyal alan da bu şekilde adlandırılabilir. Bkz. (Habermas, 2019).

stratejik bir öğütle işaret edilen oneitis, Han ve Yin'in de daha önce belirttiği şekilde özellikle kadınlarla iletişim kurabilmek için Red Pill gibi bakış açılarına ihtiyaç duyan erkeklerin sahip oldukları pragmatik bakış açısı ile son derece uyumludur. Öyle ki, Red Pill düşüncesinin ya da genel olarak manofosferdeki erkeklerin, kadınlar için daha cazip hale gelmek ve kendilerini yine Red Pill terminolojisiyle bir Alfa erkeğe² veya yüksek-değerli erkeğe (*high value man*) dönüştürme ütopyası bulunmaktadır (Tomassi, 2013: 43). Bu eğilim de oneitis kavramının aslında Red Pill hareketinin faydacı ve sonuç odaklı stratejisi içerisinde çıkmış bir anlatı olduğunu eleştirel bir gözden ima etmektedir (Akalın ve İşler Sevindi, 2022). Oneitis'a sahip olan bir erkeğin, Red Pill ütopyası bakımından yüksek değerli bir erkek olarak algılanması ihtimali de bir bakıma oldukça azalmaktadır.

Oneitis temel olarak insanların temel evrimsel yapısı ile uyumsuz ve özellikle medyanın veya çeşitli diğer sosyal sebeplerin etkisiyle erkeklere aşılana bir istenmeyen durumu temsil etmektedir. Bunun nedeni ise genellikle duygusal bakımdan güçlü birinin bu tip bir duyguya sahip olmaması gerekliliğidir. Red Pill öğretisine göre erkeğin, özellikle de Alfa erkeğin toplum içerisinde yeri son derece ayrıcalıklıdır. Bu ayrıcalık genellikle belirli evrimsel altyapıları üzerinden kadınlar tarafından bir şekilde fark edilir ve bu tip erkekler, kendini ruh eşi olduğuna inandığı bir partnerine aşırı derecede bağlayan ve takıntılı olan diğer erkeklere nazaran çok daha çekici bulunurlar ve kadınlar tarafından ulaşılma istenen cazip erkekler olarak kodlanırlar (Tomassi, 2013: 64). Bu yüzden tek bir kadına karşı, karşılıklı olmayan ve aslında gerçek de olmayan birtakım özelliklerin varlığına duyulan inanç, bu inanca sahip olan erkeğin, Red Pill düşüncesinin çerçevesi içerisinde yanlış yolda giden veya kandırılmış (*blue pill*) bir erkek sayılması için son derece yeterlidir (Tomassi, 2013: 27). Dolayısıyla erkekler, ruh eşleri olduğunu sandıkları kadınların peşinden giderek ve onları bir çeşit saplantı haline getirerek aslında kendileri için ya da toplumsal olarak daha fazla fayda sağlayacakları belirli sosyal pratiklerden ve ilişkilerden de bilinçsizce vazgeçmiş

² Çoğunlukla erkeklerin, liderlik veya duygusal manada dayanıklılığa sahip olduklarını ve bunun topluluklar içerisinde diğer insanlar tarafından görünür olduğu inancı üzerinden gönderme yapılan Alfa erkek temasının ima ettiği ortak özellikler, birçok kişi tarafından paylaşılan yaygın bir inancı da yansıtmaktadır. Buna göre, Alfa erkekte diğer kadın ve erkekler tarafından ayırt edilebilecek bir şekilde doğal olarak bahşedilmiş bir liderlik etme, komuta etme ve sorumluluğu üstlenmeye yazgılı olan bir erkek tipolojisi mevcuttur. Bu erkekler, "cesur, kendine güvenen ve talepkar" erkekler olarak diğerlerinden ayrılırlar. İnsanlar "alfa erkeklerin işleri bir şekilde halledeceğine" dair doğal iddialara sahip olabilirler. Alfa erkeğin genellikle tam tersi özelliklere sahip olan erkekler ise "Beta" erkek olarak gösterilir. Bkz. (Russell, 2021: 17-21).

olurlar. Bu yüzden Red Pill öğretisine göre bir kişiye kendini saplantılı bir şekilde kaptırmak -yani oneitis- erkekler için bir çeşit dezavantajlı durum haline gelmektedir.

Red Pill düşüncesine benzer anti-feminist inançlar onlarca yıldır var olsa da Red Pill hareketi belirli aşırı sağ ideolojiler kadar olmasa da bu anti-feminist inançları tanıtmak ve politik olarak daha da güçlendirmek için etkili bir alana sahip olmuştur (Lapan, 2023). Oneitis kavramı da bu anti-feminist söylemler çerçevesinde ele alındığında ortaya tam manasıyla faydacı ve yer yer kadınları metalaştırıcı bağlamların ortaya çıkması da kaçınılmazdır. Çünkü Red Pill açısından oneitis, manosferdeki erkekleri merkeze almak suretiyle onlara stratejik olarak kaçınmaları gereken bir davranışı ve bu kaçınma sonucunda daha yüksek-değerli hale geleceklerini salık veren basit bir öğütten fazla bir şey ifade etmemektedir. Yüksek değerli erkek haline gelmek de Red Pill öğretisi açısından kadınların daha kolay dikkatini çekmeyi sağlayacak biri haline gelmeyi ve daha çok kadına hitap edebilmeyi sağlayacaktır.

Oneitis kavramını yalnızca anti-feminist bir düşünce sistemi ile uyuşacak şekilde stratejik olarak erkeklerin kurtulması gereken bir davranış örüntüsü olarak ele almak Red Pill öğretisinin ikili ilişkiler bağlamında faydacı karakterini ortaya çıkarması adına doğal bir tavır olarak yorumlanabilir. Fakat oneitis kavramının anti-feminist ve metalaştırıcı bağlamları askıya alındığında bu kavramı aslında feminizm, post-yapısalcılık veya Woke Kültürü gibi perspektifler üzerinden de sıklıkla eleştirilen geleneksel toplumsal cinsiyet özlere kökten bir bağlılık gösteren “geleneksel aşk” anlayışına bir eleştiri olarak da okumak mümkün olabilmektedir. Bu argümanın daha anlaşılır olması için ortodoks bir aşk ilişkisinin, nispeten özgürleştirici (*emancipatory*) dünya görüşleri tarafından nasıl tanımlandığını ve eleştirildiğini de anlamamız iyi olacaktır (Antonio, 1989).

Aşk, Toplumsal Cinsiyet ve Woke Kültürü

Geleneksel aşk ilişkisi dendiğinde kastettiğim nokta aslında bireylerin geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine tam olarak bağlı olduğu bir duruma işaret eden ikili insan ilişkisidir. Zeynep B. Dondurucu ve Deniz K. Ekinci'ye göre, toplumsal cinsiyet rol kalıpları, çocukluktan başlayarak kadınlık ve erkeklığe yönelik kalıp yargılar oluşturarak, kız ve erkek çocuklarının davranışlarını şekillendirmektedir (Dondurucu ve Ekinci, 2022: 205). Bu bakımdan toplumsal cinsiyet dendiğinde tarihsel olarak bireylerin içerisine doğdukları bir öncel yapıdan bahsetmek de mümkündür. Bu

deneyime öncel olarak mevcut olan yapı, Red Pill düşüncesindeki gibi evrimsel veya biyolojik bir determinizmi ima eden bir yapı olmak zorunda değildir. Bu yapının, belirli teorik veya toplumsal teorilerin ya da inanç ağlarının üretmiş olduğu, tarihsel bakımdan zorunlu olmayan fakat belirli güç ilişkileri yoluyla kaçınılmaz şekilde sosyal pratikleri belirleyen bir etki alanı olabileceği de düşünülmelidir. Örneğin, geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri üzerinden kadınlara atfedilmiş olan bir davranış örüntüsü, temel olarak kadınlardaki herhangi bir biyolojik yatkınlığı ima etmeksizin sadece olumsal bir tarihsel durum olarak ele alınabilir. Bu bağlamda kadınların rol ve statülerinin belirli bir toplumda nasıl şekillendiğini ve deneyimlerinin sosyal bağlamdan nasıl etkilendiğini anlamak, kadınların maruz kaldığı tarihsel ayrımcılık ve baskıyı ortaya çıkarmak için değerli bir teorik araç olabilir (Allen, 2013). Bu bakımdan geleneksel toplumsal cinsiyetlerin birey pratikleri üzerindeki etkisini salt biyolojik, psikolojik ya da antropolojik değişkenler üzerinden düşünmek yine Red Pill felsefesinin indirgemeci tavrını yenileme eğilimini devam ettirmek anlamına gelebilir.

Tarihsel olarak birey davranışlarını şekillendiren yapılar; bireylerin sosyal, ekonomik ve kültürel tercihlerini homojen bir şekilde belirleyen bir seçenekler demeti sunmaları açısından önemlidir. Buradan hareketle geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin simgesel olarak erkekleri ya da kadınları belirli çerçeveler üzerinden tanımlayan kültürel etkiler olarak da görülebileceği açıktır. Buna karşın geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin ne kadarının gerçekten yalnızca simgesel belirleyiciler olduğu, ne kadarının tam anlamıyla rıza gösterilmiş davranış örüntüleri içerdiği ise farklı bir tartışma konusudur. Fakat özellikle feminist bir perspektiften bakıldığında bu rollerin genellikle Pierre Bourdieu'nun sembolik şiddet olarak da adlandırdığı söylem ve eylemlerle uyduğu da iddia edilebilir (McCall, 1992). Burada sembolik şiddet ile ilişkilendirilmesi muhtemel olan nokta, bireylere belirli kültürel belirleyiciler ve kodlar üzerinden atanmış olan toplumsal cinsiyetlerin çağrıştırdığı belirli sosyal beklentilerin oluşması ve bu sosyal beklentilerin çoğunlukla atanmış olan toplumsal cinsiyetle paralel şekilde seyretmesidir. Bu beklentiler örneğin, geleneksel toplumsal cinsiyetinden farklı pratiklere sahip olan bireyler açısından üstü kapalı bir istenmeyen durum ya da baskı unsuru oluşturabilmektedir. Geleneksel toplumsal cinsiyetle paralel seyreden sosyal beklentiler, toplumun genel normlarının ortaya çıkarttığı beklentilerle birleştiğinde aslında belirli sosyal gruplar açısından bir çeşit simgesel şiddet pratiği olarak da yorumlanabilmektedir.

Merwan Engineer ve Linda Welling'e göre, geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin tarihsel kökeni, erkeklerin ağır fiziksel işlerdeki mutlak üstünlüğünün toplumdaki genel iş bölümünü belirlediği geleneksel toplumlara kadar dayanmaktadır. Bu bir bakıma daha önce değindiğimiz tarihsel bağlamda bireylerin pratiklerine öncel sosyal belirlenimlere bir örnek niteliğindedir. Fakat çağlar boyunca seyreden teknolojik gelişmeler doğal olarak emeğin kaba fiziksel bileşenlerini azaltmıştır ve emek alanındaki bu değişim, cinsiyetlerin kariyer planlamasındaki önemini de bir şekilde azaltmıştır (Engineer ve Welling, 1999). Dolayısıyla, geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin kısmen erkek pratikleri üzerinden belirlenmiş olması hem sosyal hem de ekonomik bileşenlere bağlı olarak şekillenmiş bir tarihsel arka plana sahiptir. Toplumsal yapı olarak akrabalık temelli topluluklarda ise romantik aşk ilişkisi daha çok belirli ve elle tutulur derecede faydası olmayan bir birliktelik tipi olarak da algılanmaktadır. Stelian M. Rusu'ya göre, akrabalık temelli geleneksel toplumlar romantik tutkuları kontrol eder ve alınan bir dizi önlemlerle beklenmedik bir aşkın patlak vermesini önler. Bu tip akrabalık temelli yapılarda romantik ilişki; evlilik ya da çocuk gibi bir ereği beraberinde getirdiği derecede mantıklı bir olgu haline gelmektedir (Rusu, 2017).

Geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri de bu bakımdan toplum içerisinde belirli bir işlevi olan ve birey davranışlarına genellikle *a priori* olarak yansıyan bir yapı olarak ele alınabilir. Dolayısıyla geleneksel manada aşk; toplumsal cinsiyet rollerine temelden bağlı bireyler arasında gelişen, genellikle evlilik ve aile kurma üzerine mevcut bir sonuca yönelik ortaya çıkmış olan, temelde bireyler arasında belirgin bir karşılıklı sahiplenme barındıran bir ilişki örüntüsünü ima etmektedir. Karşılıklı bir sahiplenme üzerinden temel alan bu tip bir ilişki örüntüsünün sosyal olarak son derece rahat kabul gören tarafları olduğu kadar kabul görülmeyen ve toplumca dışlanan sonuçları da olabilir (flört şiddeti, taciz, şiddetle sonuçlanan olaylar vs.). Günümüzde aşkı temelden cinsiyet rolleri veya sosyo-ekonomik gerçekler üzerinden tanımlamayı reddeden bir farkındalık hareketi olarak Woke Kültürü'nü bu açıdan geleneksel aşk ilişkisine de eleştirel yaklaşan bir hareket olarak ele almak yanlış olmayacaktır.

Woke Kültürü'nün sesini en çok duyurduğu coğrafya tıpkı Red Pill öğretisi ve manosferin de yeşerdiği yerler olarak kabul edildiği üzere Amerika Birleşik Devletleri (ABD) olarak düşünülebilir. Bu bakımdan Woke Kültürü'nün eleştirdiği veya sistemsiz

olarak karşı çıktığı birçok siyasal ve toplumsal sorun da yine ABD merkezli sorunlar olarak kabul edilmektedir. Bu yüzden Türkçe “uyanık” olarak söylenebilecek olan “woke” kelimesinin “uyanık” şeklinde çevrilmesi bana göre kelimenin orijinal bağlamıyla tam olarak uyum sağlamayacaktır. Bu yüzden Woke Kültürü’ne adını veren uyanıklık halini orijinal sözcüğe sadık kalarak kullanmayı uygun gördüm. Francesca Sobande’ye göre Woke Kültürü aşağıdaki şekilde kısaca tanımlanabilir:

“Wokeness” (uyanıklık) kavramına ilişkin kamusal söylem çeşitlilik göstermektedir. Bu kamusal söylem içerisinde sistemik ırkçılık, kapitalizm ve yapısal baskıya karşı direniş ve dayanışma eylemlerine atıfta bulunmaktadır. Bu kavram sosyal adaletle (*social justice*) ilgili konuları araştıran birçok medya mecrasının da kaynağı olmuştur. Zaman zaman “woke”, özellikle siyah karşıtlığına dayanan ayrımcı güç ilişkilerine meydan okuyan aktivistler ve bireyler tarafından somutlaştırılması gereken sosyal bir cesaretle de ilişkilendirilmektedir. (Sobande, 2019: 2724).

Dolayısıyla, Woke Kültürü ırkçılık, Afro-Amerikan karşıtlığı ve belirli ekonomik ve yapısal baskı mekanizmaları ile belirli sosyal grupların üzerine giden politik söylemlere karşı uyanık olma ediminin sürekli olarak pratik edilmesini savunan bir farkındalık hareketi olarak düşünülebilir. Burada baskı görme potansiyeli olan gruplar olarak, sosyal alanlarda ve sosyal medyada hedef alınabilecek veya belirli temsiller yüzünden zarar görebilecek olan tüm azınlıklar veya mağdurlar listelenebilir. Burada ana akım feminizm, ayrılıkçı feminizm veya Marksist feminizm gibi toplumsal kadın özgürlüğünün güncel durumunu kendi perspektifinde sorunsallaştıran tüm ideolojik tavırların da kendine yer bulması son derece muhtemeldir.

Örneğin Woke Kültürü, bütünüyle Red Pill hareketini veya manosfer içerisinden kadınlara yönelik üretilen yaftalayıcı bir söylemi kategorik olarak hatalı bulacak ve bu söyleme şahit olan bireylerin bu tip söylemlerin toplumsal sonuçlarına karşı uyanık olması gerektiğini salık verecektir. Çünkü Red Pill öğretisi kadın-erkek ilişkilerine yer yer faydacı ve stratejik bir oyun niteliğinde yaklaşır. Bu tavır da ikili ilişkilerde kadınların aleyhine bir çeşit manipülasyon içerir. Bunların sonucunda Woke Kültürü için Red Pill öğretisi tamamen kadınlara karşı yapısal bir baskı mekanizmasına dönüşme potansiyeline sahip bir öğreti olarak görülebilir.

Red Pill hareketi kadın ve erkek cinsiyetlerini kategorik olarak töz niteliğinde değişmez, evrensel ve içerisinden çıkılamayan belirli özellikler üzerinden ele almaktadır. Buna göre, kadınların ve erkeklerin evrimsel ve kalıtsal belirlemeleri asla değişmez ve yüzyıllar sonra bile bu kalıtım kadınların ve erkeklerin sosyal hayatlarına

etki eder. Temel olarak “tözel” bir cinsiyet anlayışına ve geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine Woke Kültürü üzerinden baktığımızda Red Pill düşüncesinin varsayımları yapısal olarak kadınların ve erkeklerin “uyanık” olmalarını gerektiren söylemler üretebilir. Buna ek olarak bu tip söylemler kadınlar ve erkekler arasındaki sosyal adaletsizliğin yeniden üretilmesine ister istemez katkı sağlayabilir.

Woke Kültürü, sosyal adalet talepleri bağlamında yer yer aşırılıklara ve abartılı söylemlere yer verdiği için bazen fazla radikal olduğu noktasında eleştirilebilmektedir. Sibel Kibar’a göre Woke hareketi, “mevcut bütün değerlerin, bilimsel verilerin, haberlerin reddi ve karşıtı olmaya başladığında tehlikeli hale gelmiştir. Woke olma hali iktidar mekanizmalarına karşı uyanık olma anlamında istendik bir durum olsa da woke tepkiler bazen gerçek-dışı kurgular üzerinden temellendirilebilmektedir.” (Kibar, 2022: 72). Red Pill hareketi de temel olarak Woke Kültürü’nü belirli aşırılıklar ve yer yer gerçek-dışı tanımlamalar yapması üzerinden suçlamaktadır. Örneğin Scott Aikin, Red Pill hareketini bir çeşit aydınlanma hareketine benzetmiştir. Ama bu hareket yapısı itibarı ile bir “karanlık aydınlanmadır” (*Dark Enlightenment*). Öyle ki, Red Pill hareketinin temel görüşleri bir çeşit alternatif sağ hareketin de önünü açmıştır. Nitekim alternatif sağ hareketin açık bir liberal demokrasi eleştirisi vardır ve bu karanlık aydınlanmanın neferleri kendilerini tıpkı Aydınlanma döneminde olduğu gibi kiliseyi temsil eden bir görüşün tam karşısına konumlandırmışlardır (Aikin, 2019). Burada kilise ya da katedral benzetmesi yapılan alan aslında manosfer kavramına benzer şekilde Woke ideolojisini benimseyen bireylerin geleneksel ve sosyal medya mecralarında oluşturduğu bir diğer sosyal grubu temsil etmek için kullanılır. Yani Woke Kültürü’nü benimseyen sosyal medya kullanıcıların manosferi içi burada katedral/kilise tanımlaması kullanılır. Dolayısıyla manosfer üyelerinin benimsemiş olduğu bir çeşit kadın-erkek ilişkileri ütopyasına karşı, katedralin de doğru olduğunu düşündüğü birtakım alternatif cinsiyet rolleri eleştirisi mevcuttur.

Manosfer daha önce bahsedildiği üzere tarihsel olarak erkeğe yüklenmiş olan bazı davranışların, Alfa ya da yüksek değerli erkeğe dönüşebilmek üzere terkedilmesini önerir. Bunun tam karşısında Woke kültürüne dahil olan bireyler ise doğal durumunda olumsal olan fakat toplumsal olarak bireylerde zorunlu sosyal pratikler olarak düşünülen her türlü baskı mekanizmasına karşı şüpheli ve eleştirel yaklaşmak suretiyle Red Pill akımı ile de bir çeşit hesaplaşmaya girebilir.

Aikin kısmen Red Pill felsefesinin de dahil edilebileceği alternatif sağ hareketin, Woke Kültürü neferlerini “yeni-gericiler” (*neo-reactionaries*) olarak tanımladığını aktarır. Buna göre,

...kendini uyanık zanneden (*woke*) yeni-gericiler, katedraldeki konumlarını sürekli olarak yükselterek daha prestijli hale getirirler. Bu yüzden kendilerine birçok kişi tarafından itibar edilir ve kamuoyuna erdem sinyali vermeleri ve bunu Facebook gibi mecralarda yayınlamaları ya da istedikleri gibi tweet atmaları için diğer insanlar tarafından sürekli olarak onlara yeşil ışık yakılır. Böylece (yeni-gericiler) farkında olmadan bir aydınlanma yanılsamasının daha da derinlerine batarlar (Aikin, 2019: 7).

Aikin’in aktardığı bu görüş, alternatif sağ hareket tarafından Woke Kültürü’nün temel değer yargılarına yöneltilen bir eleştiriye görmemizi sağlar. Buna göre, bu değerlerin sürekli olarak sosyal alanda kendine yer bulması, Woke Kültürü savunucularının içerisinde bulunduğu yeni-aydınlanma illüzyonunu açıkça herkese göstermektedir. Ayrıca alternatif sağ düşünce, bu tip mesajların diğer insanlara yayılarak toplumsal manada asli bir aydınlanmanın önünün kapandığını da ima etmektedir.

Woke Kültürü’nün birçok politik konuda olduğu gibi aşk ve ikili birlikteliği de yine bireysel özgürlüklerin maksimum derecede gözetildiği bir zeminde düşünülmesi gereken fenomenler olarak ele aldığını söylememiz yanlış olmayacaktır. Ellen Roderick, Kanada’yı Woke Kültürü’nün temel bir örnekleme olarak ele aldığı çalışmasında, Woke Kültürü’nün aşk ve evliliğe dair görüşleri üzerine yoğunlaşmaktadır. Buna göre, “aşk, bir mutluluk duygusu ve kişinin hayatını paylaşma arzusu olarak kutlanmakta ve olumlu bir durum olarak görülmektedir. Evlilik ise bireylerin devlet tarafından tanınmasını sağlayan ancak çocuk yetiştirme ve eğitim açısından devlete karşı içsel yükümlülükleri olmayan kamusal bir taahhüt olarak ele alınmaktadır.” (Roderick, 2022). Buna ek olarak aşk, geleneksel toplumsal cinsiyete bağlı olmayan bir temele de sahip olmak durumundadır. Bu yüzden geleneksel toplumsal cinsiyetin getirdiği pratikler bazı feminist ekoller ve temel olarak özgürlükçü sol ideolojiler için bir sosyal inşa niteliği taşıması sebebiyle aslında bireylerin asli seçimlerinden bağımsız bir alanı da işaret etmektedir. Roderick’e göre:

Cinsel farklılık kavramı genellikle sosyal bir yapı olarak görülür ve doğadan kopuktur. Bu nedenle, yasal yaptırımlarla karşılaşmak pahasına bile olsa, her bireyin cinsel kimliğine ve cinsiyet ifadesine saygı duymak çok önemlidir. Trudeau liderliğindeki Kanada hükümeti, her iki taraf da yetişkin olsa bile, bir kişinin biyolojik kimliğini cinsiyet ifadesiyle uyumlu hale getirmesine yardımcı olmayı cezai bir suç haline getirmiştir. Bu karar,

kendini ifade etmeyi ve kişisel özgürlüğü engelleyen her şeyi ortadan kaldırmaya yönelik ciddi bir çabayı yansıtmaktadır (Roderick, 2022: 88).

Dolayısıyla, Woke kültürü ırkçılık, cinsiyet ve cinsel yönelim ayrımcılığı gibi toplumsal meselelere karşı farkındalığı ve eylemi artırmayı amaçladığı ölçüde toplumsal cinsiyet rollerinin zorunlu kıldığı eylem alanına da eleştirel yaklaşıma açık bir pozisyondur. Bu yüzden Woke Kültürü perspektifinde geleneksel toplumsal cinsiyetin bir çeşit sosyal baskı unsuru olabileceği eleştirisi açık bir şekilde ortaya konmaktadır. Saniye Vatandaş'a göre, "toplum içinde geleneksel düşüncenin "cinsiyet" ile "toplumsal cinsiyeti" aynı şey olarak görme anlayışı hâlâ büyük oranda aynen devam etmektedir." (Vatandaş, 2020: 776). Bu bakış açısı da geleneksel kalıp yargıların dışında politik yargılara sahip olmasıyla ünlü olan Woke Kültürü'nün toplumsal cinsiyet rollerine tam olarak bağlı, kökensel bir aşk ilişkisine de eleştirel yaklaşabileceğini göstermektedir.

Woke Kültürü ve Oneitis

Öncelikle oneitis kavramı Woke Kültürü içerisinde bilinçli olarak tercih edilen ve bu kültürü benimseyen bireylerin sürekli olarak başvurduğu bir kavram değildir. Oneitis kavramına tekrar döndüğümüzde bu kavramın, bir erkeğin saplantılı biçimde bir kadına karşı psikolojik bir takıntı geliştirdiğine referans göstermek için kullanıldığını yeniden hatırlayabiliriz. Red Pill öğretisini benimseyen erkekler için oneitis'ten kurtulmak, bir çeşit özgürleşme çağrısı olarak onaylanan bir davranış olarak görülebilir. Yine de bu yaklaşım, oneitis kavramının aslında Red Pill felsefesinin ve bununla ilişkilendirilen toplumsal cinsiyet temelli ve pragmatik bağlamlarını göz ardı edebileceğimiz anlamına gelmemektedir. Bunun nedeni ise, Red Pill düşüncesi daha önce de belirtildiği üzere bu "kurtuluşu", daha iyi bir erkek olmak gibi faydacı bir ideal üzerinden tanımlamaktadır. Fakat oneitis'i Red Pill düşüncesinin "sosyal alandan daha fazla fayda elde edebilmek adına ruh-eşi takıntısından kurtulması gereken erkek" ütopyasından bağımsız bir şekilde ve pragmatik bağlamlarını askıya alarak ele aldığımızda, bu kavramın bir çeşit aşırı bağlanma, illüzyon veya psikolojik takıntı halinden kurtulmayı öğütlediğini de iddia etmemiz mümkün olabilir. Dolayısıyla bu iddia üzerinden Red Pill düşüncesinin, Woke Kültürü ile uyumlu bir şekilde belirli davranışları sürekli olarak tekrarlayan bireylerin, bu doğal zannedilen ve eleştirilmeyen tavırları terk etmeleri ve sosyal alanda bu davranışları normalleştiren söylemlere karşı da bilinçli olmalarını salık veren bir uyanıklık haline olumlu yaklaşabileceğini söyleyebiliriz.

Red Pill düşüncesindeki bu eleştirel bağlam şüphesiz Woke Kültürü gibi sosyal adaletin ve bireysel özgürlüklerin maksimum derecede gözetildiği çoğulcu bir kültürü inşa etmek için bize göre kullanışlı bir bağlamdır. Örneğin, oneitis'ten muzdarip olan bir erkek, ruh eşi olarak belirleyip flört ettiği bir kadına karşı tek taraflı bir aşk beslemek suretiyle onu takıntı haline getirebilir, ona psikolojik şiddet uygulayabilir ve sonuç olarak flört şiddetine varan durumlar gerçekleşebilir. Flört şiddeti vakaları içerisinde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin kalıp yargılar bu tip olayların meydana gelmesinde önemli bir etken olarak ele alınmaktadır. Buna göre,

Ataerkil bir toplum düzenine sahip olmamız ve benimsemiş olduğumuz toplumsal cinsiyet rolleri nedeni ile hâlâ bazı şiddet davranışları (kıskançlık veya kısıtlamalar) sevgi göstergesi olarak kabul edilmekte, şiddet olarak değerlendirilmemektedir. Şiddetin bu şekilde kabul edilebilir bir durum olarak değerlendirilmesi ve olumsuz bir tavır sergilenmemesi, şiddetin olağanlaşmasına ve kişinin maruz kaldığı şiddeti fark edememesine neden olmaktadır (Türk, Hamzaoğlu vd., 2020: 78).

Aşırı kıskançlık veya karşılıklı sosyal kısıtlamaların bir sevgi gösterisi şeklinde yorumlandığı toplumsal cinsiyet rolleri üzerinden temel alan geleneksel ilişkilerde ortaya çıkan ve bütün bu davranışların gerekçesinin büyük bir aşk olarak yorumlanabildiği durumlarda aşk denince zihinlerde temsil edilen şeyin bizatihi Red Pill düşüncesinin çerçevesini çizmiş olduğu oneitis olarak adlandırılan durum olma ihtimali de vardır. Örneğin, "aşkı için her şeyi yapmak" veya "delicesine sevmek" gibi kalıp ifadelerle sıkça başvurulan ilişkilerde açıkça oneitis içerisine dahil edilebilecek davranışlar kolayca görünür hale gelebilmektedir.

Toplumsal cinsiyet rolleri geleneksel bağlamda ele alındığında çiftler, erkeğin bu şekilde bir aşka düştüğünde girebileceği bu takıntılı halleri normalleştirme eğilimde olabilir. Radikal bir şekilde toplumsal cinsiyet kalıp yargıları tarafından, faillerce normalleştirilebilecek olan eylemler (örneğin, mağdur kişiyi takıntı haline getirme, sürekli olarak arama veya takip etme gibi), aslında oneitis kavramı açıklanırken kaçınılması gereken sonuçlar olarak gösterilmiştir. Toplumsal cinsiyet rollerinin yeri geldiğinde bir baskı mekanizması olarak kullanılabilmesi bu tip durumlarda fazlaca görünür olmaktadır. Buna ek olarak toplumsal cinsiyet kalıp yargıları kadınların metalaştırılmasına sebep olarak, erkek-kadın ilişkilerindeki örtük simgesel şiddeti de besleyebilecek belirli güç ilişkisini ortaya çıkarabilir. Dolayısıyla, ilk etapta Red Pill jargonuna dahil olan oneitis kavramı, eril veya erkek-merkezli bir bakış açısına sahip bir topluluğa atfedilmektedir. Fakat oneitis, Red Pill hareketini benimseyen kişiler

tarafından da eleştirilmekte ve bir şekilde farkında olunması ve vazgeçilmesi gereken bir duygu durumu olarak sorunsallaştırılmaktadır.

Buradan hareketle bizzat feminizm, pozitif ayrımcılık veya “sosyal adalet savaşı” (*Social Justice Warrior*) gibi Woke Kültürü’ne uygun ideolojileri radikal bulan ve pek sıcak yaklaşmayan Red Pill felsefesinin kendi içinden aslında flört şiddetine veya ikili ilişkiler içerisindeki simgesel şiddeti önlemeye çalışan bir stratejiyi önerdiğini iddia etmemiz mümkün hale gelmektedir.

Sonuç

Sonuç olarak, oneitis kavramı, geleneksel aşk ilişkisinde veya flörtlerde son derece yaygın olarak rastlanabilecek bir durumdur. Fakat bu durum, Woke Kültürü’nün açıkça eleştirdiği geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin manipüle edilerek bir sosyal baskı unsuru haline getirilebileceğini gözlemlemek için de son derece açık bir örnektir. Geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri, oneitis davranışı geliştiren birinin saplantılı davranışlarını kolaylıkla tutkulu bir aşk söylemine ya da romantik bir sadakat yeminine dönüştürerek normalleştirme eğilimine sahip olabilmektedir.

Özellikle Amerika Birleşik Devletleri ya da Kanada gibi Woke Kültürü’ne son derece aşına olan toplumlarda birbirinden politik olarak taban tabana zıt gibi gözükten Woke Kültürü ve Red Pill düşüncesi ortak bir şekilde geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine olan aşırı sahiplenmeden ötürü ortaya çıkabilecek bir baskıyı eleştirmekte ve pratik olarak bireylere bu tür davranışlara karşı uyanık olmaları gerektiğini önermektedir.

Woke Kültürü’nün takipçilerine farkında olunmasını önerebileceği muhtemel olan ilişki içerisindeki nesneleştirme, “aşırı sevgi” durumunun yarattığı örtük veya görünür şiddet veya geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin normalleştirdiği belirli davranışlar ve daha birçok benzer durum bu bakımdan oneitis saplantısıyla birlikte ortaya çıkabilecek sonuçlar olarak ele alınabilir. Fakat görüldüğü üzere Red Pill felsefesi bu kavramı, erkeklerin bazı potansiyellerini uğruna feda ettikleri bir yanlış inanç durumuna bağlar. Buna karşın her iki görüş tarafından da bireylere kaçınması ve uyanık olunması önerilen davranış, takıntılı ve zarar verici bir ilişki halinden kurtulmaktır. Bu yüzden oneitis saplantısından kurtulma veya bu davranışa karşı “uyanık” olma hali iki farklı perspektif üzerinden bakıldığında genel bir toplumsal fayda

prensibinden bahsedebildiğimiz ölçüde eleştirel ve özgürleştirici bir yaklaşımla örtüşmektedir.

Buna ek olarak, Red Pill ve Woke Kültürü bir çeşit “uyanış ütopyası” ortaya koydukları ölçüde aslında yapıları itibarı ile teknik benzerliklere de sahiptir (Aikin, 2019). Uyanış ütopyası benzetmesi burada her iki düşüncenin de bir bakıma daha iyi bir toplumsal durumu hayal etmek ve hedeflemek suretiyle toplum içindekilerin belirli bakış açılarını, perspektiflerini ve sosyal durumlarını pozitif yönde değiştirmeye çalışmak için üretilen söylemlerin varlığından kaynaklanmaktadır. Her iki düşünce de bir bakıma toplum içerisinde geçerli olması ve olmaması gerektiğini iddia ettikleri belirli söylemleri sıralar. Toplum, bu söylemler ve pratiklerden vazgeçtiğinde ise bu perspektiflere göre daha iyi bir hale gelir. Örneğin, Red Pill öğretisinin bu ütopyik hali, kadınların ve erkeklerin evrimsel belirlenimlerinin (ya da kendi bakış açılarına göre gerçeğin) farkında oldukları ve bu düzene göre sosyal yaşamlarını ve kadınlarla ilişkilerini yorumladıkları bir sosyal bilinç haline erişmek üzerinden tanımlayabilir. Woke Kültürü’nün ütopyası ise toplum içerisinde tarihsel olarak mağdur olması normalleştirilmiş olan bütün kimliklerin, onlara karşı dilsel, söylemsel ya da sistematik olarak oluşturulmuş tüm baskı unsurlarından kurtuldukları bir politik tahayyül ile karşılanabilir. Kurtuluş ya da özgürleşmenin toplumsal ölçekte bu kadar kolektif olmadığı durumlarda ise toplumun üyeleri, mağdur edilen kimliklere karşı normalleştirilen şiddete ve ayrımcılığa karşı “uyanık olduklarında” da bu ütopya yine gerçekleşebilir. Allen’a göre, Seyla Benhabib’in de tanımladığı şekliyle ütopya, öngörülen bir gelecek olarak tam da özgürleşmiş ya da iyi toplum fikridir (Allen, 2015: 514). Eğer oneitis kavramı çerçevesinde bu iki perspektife bakılacaksa, genel ütopyaları bakımından birbirinden farklı olan bu iki yaklaşım, özgürleşmiş ya da daha iyi bir toplumu mümkün kılabilmek bakımından ortak bir düzlemde buluşabilmektedir.

Tabii bu iki görüşün oneitis gibi bir kavrama karşı eleştirel yaklaşma yolları birbirinden farklı olacaktır. Örneğin Red Pill düşüncesi için oneitis, aslında erkeklerin daha büyük sosyal faydaları elde edebilmek için vazgeçmesi gereken ve savaşması gereken bir ruh eşi illüzyonu olduğu için eleştirilmektedir. Buna karşın Woke Kültürü için oneitis, ataerkilliğin avantajından bilinçli ya da bilinçsiz olarak yararlanan bir erkeğin belirli gerekçelerle bir kadın üzerinde sosyal bir baskı unsuru oluşturması durumunda, eleştirilmesi ve uyanık olunması gereken ciddi bir meseleye dönüşebilir. Dolayısıyla, her iki görüş için de oneitis, tehlikeli bir kavram olarak ele alınabilir. Bu

tehlike de genel toplumsal fayda gözetildiğinde, birbirlerini kategorik olarak dışlayan iki dünya görüşünün arasında pozitif bir köprü kurulmasına imkân tanımaktadır.

Kaynakça

- Aikin, F. Scott (2019). "Deep Disagreement, the Dark Enlightenment, and the Rhetoric of the Red Pill." *Journal of Applied Philosophy*, 36(3): 420-435.
- Akalın, Atilla ve Meltem İşler Sevindi (2022). "Eleştirel Teori ve Red Pill Hareketi Uyumlu mudur?." *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 12(2): 350-362.
- Allen, Amy (2015). "Emancipation without Utopia: Subjection, Modernity, and the Normative Claims of Feminist Critical Theory." *Hypatia*, 30(3): 513–529.
- Allen, Amy (2013). "Feminism, Foucault, and the Critique of Reason: Re-reading the History of Madness." *Foucault Studies*, 16: 15-31.
- Antonio, J. Robert (1989). "The Normative Foundations of Emancipatory Theory: Evolutionary Versus Pragmatic Perspectives." *American Journal of Sociology*, 94(4): 721-748.
- Bujalka, Eva, Ben Rich ve Stuart Bender (2022). "The Manosphere as an Online Protection Racket: How the Red Pill Monetizes Male Need for Security in Modern Society." *Fast Capitalism*, 19(1): 1-16.
- Dondurucu, B. Zeynep ve K. Deniz Ekinci (2022). "Kadın Cinayetleri Bağlamında Cinsiyet Temelli Nefret Söyleminin Katılımcı Sözlüklerde İnşasına Yönelik Bir Analiz: Pınar Gültekin Cinayeti Örneği." *Dijital Çağda Etik Tartışmalar*. Aysel Çetinkaya & Gamze Yetkin Cılızoğlu (der.) içinde. Konya: Literatürk Academia. 195-254.
- Engineer, Merwan ve Linda Welling (1999). "Human capital, true love, and gender roles: Is sex destiny?." *Journal of Economic Behavior & Organization*, 40(2): 155-178.
- Habermas, Jürgen (2019). *İletişimsel Eylem Kuramı*. Çev., Mustafa Tüzel. İstanbul: Alfa Yayınları.

- Han, Xiaoting & Yin, Chenjun (2022). "Mapping the manosphere. Categorization of reactionary masculinity discourses in digital environment.", *Feminist Media Studies*, 1-18.
- Kibar, Sibel (2022). "Pandemi Üzerine İki Senaryo ve Materyalist Bir Yanıt." *ViraVerita E-Dergi*, (15):57-76.
- Lapan, M. Emily (2023). A pill of many colors: How reddit users contested and negotiated extremist gender-based "Red-pill" ideologies on reddit. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), State University of New York, Department of Communcation, Buffalo, (2828639003).
- McCall, Leslie (1992). "Does Gender Fit? Bourdieu, Feminism, and Conceptions of Social Order." *Theory and Society*, 21(6): 837–867.
- Mountford, J. B. (2018). "Topic Modeling The Red Pill." *Social Sciences*, 7(3): 1-16.
- Roderick, Ellen (2022). "Woke Culture in Canada? Anthropological Errors and Opportunities for Mission." *Roczniki Teologiczne*, 69(3): 71-101.
- Russell, Eric Louis (2021). *Alpha Masculinity : Hegemony in Language and Discourse*. London: Palgrave Macmillan.
- Rusu, Stelian Mihai (2017). "Theorising love in sociological thought: Classical contributions to a sociology of love." *Journal of Classical Sociology*, 18(1): 3-20.
- Sobande, Francesca (2019). "Woke-washing: "intersectional" femvertising and branding "woke" bravery." *European Journal of Marketing*, 54(11): 2723–2745.
- Tomassi, Rollo. (2013). *The Rational Male*. Creative Space: Amazon Publishing.
- Türk, Burcu, Nurcan Hamzaoğlu ve Aslı Yayak (2020). "Flört Şiddeti Üzerine Bir İnceleme". *Türkiye Klinikleri J Foren Sci Leg Med*, 17(1): 73-81.
- Vatandaş, Saniye (2020). "Toplumsal Cinsiyet Roller ve Kalıpyargıları Bağlamında Kadının Medyada Metalaşması." *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (36): 747-784.
- Waśniewska, Malgorzata (2020). "The Red Pill, Unicorns and White Knights: Cultural Symbolism and Conceptual Metaphor in the Slang of Online Incel Communities." *Cultural Conceptualizations in Language and Communication*. Barbara Lewandowska-Tomaszczyk (der.) içinde. Springer. 68-82.